

FOTO PORTADA

El germà Guillermo fotografat dimecres al col·legi La Salle de Santa Coloma de Farners, on resideix. **MARC MARTÍ**

7 d'març de 2021

ARQUITECTURA
EL PAISATGE
I L'INTERIOR
4-5

REPORTATGE
FOTOGRAFIES PER
A LA HISTÒRIA
6-7

CRISI CLIMÀTICA
EL SÒL, TRESOR DE
BIODIVERSITAT
8-9

GASTRONOMIA
UN ART SUTIL
11

Passatge General Mendoza 2.
17002 GIRONA
Telèfon: 972 20 20 66
dominical@ddg.cat

Director: Jordi Xargayó
Cap de redacció: Alfons Petit
Conseller delegat: Jordi Molet

TEXT Alfons Petit
FOTOGRAFIA Marc Martí

El meu avi era mestre, i feia classes sense fer servir cap llibre. I quan el veia pensava que allò era exactament el que jo volia fer». I ho ha fet, certament, durant anys i anys, durant moltes dècades. El germà Guillermo (nom de religiós de Laurentino Fernández) és un històric i emblemàtic mestre de La Salle a Girona (on s'hi va estar 33 anys i va impulsar a mitjans de la dècada de 1950 el futbol federat) i a Santa Coloma de Farners (on entre moltes activitats va crear el conjunt de flautes Sons de Farners). Divendres que ve, 12 de març, compleix cent anys, i ho fa amb una salut i unes ganes de fer coses envejables. I amb el camp claríssim. «*Hombre, Petit, claro que me acuerdo*», responia dimecres passat a la trucada del periodista, just abans d'iniciar una conversa de més d'una hora durant la qual no pararia de proporcionar dates exactes, noms i cognoms, anècdotes detallades... Només lamenta que aquesta any, per culpa de les precaucions necessàries a causa de la pandèmia del coronavirus (per això l'entrevista és telefònica), ha hagut de limitar la seva activitat i no es pot relacionar amb els alumnes, ni anar a la sala de professors... Tot i això, continua anant a comprar el paper als quatre religiosos de La Salle que conviuen al centre, llegeix, escriu, passeja i fa tot allò que pot. Bé, tot allò que li deixen fer, perquè és segur que ell faria molt més, tot i ser el germà de La Salle de més edat que hi ha en tot Espanya.

Laurentino Fernández va néixer el 12 de

Un segle de vida entre la docència i l'esport

El germà Guillermo, un històric mestre dels col·legis de La Salle a Girona i Santa Coloma de Farners, compleix divendres cent anys amb bona salut i molta activitat

març del 1921 a Los Barrios de Nistoso, un petit nucli del municipi de Vilagatón (627 habitants en l'actualitat), situat al nord d'Àstorga, a la província de Lleó. Seria el gran

dels sis fills (tres nois i tres noies) que van tenir Andrés i Marta, dedicats a les feines del camp i que regentaven també una petita botiga de queviures. «El meu pare era fi i ele-

TEMPORADA 1956-57A DALT: SALÓ, MULLERAS, CELS, MATEU, BONET I SANS
A BAIX: BARRIADAS, CASELLAS, OLIVERAS, VIDAL I ALDUNATE

24 de febrer de 1957

El nostre director és
benvolgut germà Guillermo

gant, i els diumenges i festius anava a vendre amb un cavall pels pobles de la zona: oli, cigrons, sucre, una mica de iode... El que es podia». Ell també ajudava a casa: «Vaig arribar a fer de pastor d'un ramat que teníem».

Però va anar igualment a escola, i va ser precisament aquí on trobaria la seva vocació: «L'escola del poble era molt especial perquè el mestre era el meu avi Eusebio i va ser amb ell quan em va picar el cuquet de l'ensenyament. Ell no utilitzava llibres per fer classe, i jo pensava 'vull ser com el meu avi'. A més, aviat coneixeria la manera de fer dels germans de La Salle, i això acabaria de marcar la seva vida: «Els germans van tenir molta influència a Astorga, i de fet encara hi ha comunitat. Jo sabia que hi eren, aquests mestres, i els volia conèixer, i com que el meu pare hi anava sovint els dimarts, que era el dia de mercat, l'acompanyava. Així vaig poder tractar amb algun d'aquells germans fins que vaig decidir que volia ser com ells».

UN LLARG PROCÉS FORMATIU

Per poder ser com ells, Laurentino Fernández havia de passar un procés de formació que el portaria molt lluny de casa seva i per primer cop a les comarques gironines: «El 8 de setembre del 1934 vaig sortir d'Astorga amb quatre o cinc joves més de la zona i vam viatjar fins a Fortianell, a Fortià, on vam arribar l'11 de setembre. Tres dies de viatge perquè en aquell temps els trens anaven com anaven, i s'havien de fer transbords, etc.» A Fortià els germans de la Salle havien reconvergit en centre de formació de novells l'antiga granja-escola de Fortianell, fundada l'any 1849 per un grup d'hisendats gironins. I allà va ser on el futur germà Guil-

lermo va començar a preparar-se per exercir de docent i de religiós: «D'entre 13 i 15 anys érem 27 nois».

Aquesta formació va quedar interrompuda per l'esclat de la Guerra civil: «Els del comitè revolucionari de Fortià van venir per incautar-se de la finca, i li van dir al director del centre, que era francès, com tots els germans que hi havia, que ells podien marxar però que la mainada ens hi havíem de quedar. Però el nostre director va dir que no, que ell com a ciutadà francès tenia dret a demanar la protecció del seu Govern. Va fer les gestions pertinents a Figueres i el 6 d'agost del 1936 els 27 nois que érem al Fortianell, i els germans de la Salle, marxàvem en autobús cap a França».

El grup es va instal·lar en una casa de formació de La Salle prop de Béziers. «Ens hi vam estar fins a principis de gener del 1938, quan vam tornar a Espanya i vam anar a Bujedo, molt a prop de Miranda de Ebro, a la província de Burgos, en una altra casa de formació de La Salle on també hi havia nois més grans i la majoria ja portàvem l'hàbit». Només li quedava una última fase, en el seu procés per esdevenir el germà Guillermo, que també transcorreria a Catalunya: «Jo i deu companys més que ja havíem fet la fase de principiants ens vam incorporar el 26 de juliol del 1939 a Cambrils per enllestir la formació religiosa i docent».

A partir de llavors començaria la trajectòria com a mestre del germà Guillermo, sempre també a Catalunya: «El 16 de gener del 1940 vaig arribar a l'escola de La Salle a la Seu d'Urgell, on m'esperava una classe amb 82 nens d'entre 8 i 10 deu anys... En aquell temps només hi teníem tres classes i érem quatre germans per a 150 alumnes. Jo

■ UN MESTRE EMBLEMÀTIC i amb una llarga trajectòria. **1** El germà Guillermo fotografiat dimecres al col·legi La Salle de Santa Coloma de Farners. **2** Fotografia dedicada al germà Guillermo del primer equip federat que va tenir La Salle de Girona, la temporada 1956-1957. **3** El germà Guillermo arribant a la Casa de Cultura de Girona l'abril de 2007 per participar en un acte sobre els 50 anys del futbol federat de La Salle. **4** Dirigint el concert de comiat amb Sons de Farners, el grup de flautes que va muntar a la Salle de la Seu d'Urgell. **5** Fotografia que li van dedicar els del grup Sons de Farners, de La Salle de Santa Coloma. **6** Durant una sortida amb un grup d'estudiants l'any 1957, encara vestit amb l'hàbit dels germans de La Salle.

m'encarregava d'ensenyar a llegir i a escriure als més joves, altres feien geografia i aritmètica als més grans... Feiem tot el que convenia, perquè era una altra època». Amb el temps, Guillermo s'acabaria especialitzant en les classes de francès, encara que també faria activitats musicals, esportives i impartiria comptabilitat.

Després de quatre anys a la Seu d'Urgell va anar a Barcelona i el 1947 va arribar al col·legi Sant Narcís, que era el nom que tenia llavors La Salle a Girona; s'hi estaria 33 anys, fins al 1980: «Quan vaig arribar érem 8 o 9 germans i hi havia cinc o sis classes, començant pels més petits del germà Tomàs». A Girona, el germà Guillermo va començar a desenvolupar una àmplia activitat més enllà de les classes: participava en excursions i sortides amb els alumnes; feia catequesi els diumenges a les anomenades barraques de Rio, a l'actual zona de Sant Ponç; potenciava l'activitat musical implicant-se en Els Pastorets i altres funcions; i sobretot va ser l'impulsor del futbol federat. «Al principi de ser aquí, entre La Salle i les casernes, on ara hi ha el parc del Migdia, no hi havia res construït, només terrenys, i jo li deia al director, el germà Pedro Regalado, que en podríem comprar algun per fer-hi un camp de futbol de veritat, per no haver de jugar al pati. 'T'ú estàs loco, Guillermo', em deia». El camp arribaria, molts més anys més tard i a Fornells de la Selva, com a culminació d'un procés que portaria primer La Salle a jugar en camps d'altres equips, entre els quals el mateix Girona FC, fins a bastir un club esportiu amb nombrosos equips en les diferents categories de l'anomenat futbol-base.

Ve de la pàgina 3

La seva dedicació al futbol (acompanyava els equips de la Salle allà on anessin, seguia els entrenaments, parlava amb jugadors, entrenadors i rivals...) el va fer una persona molt popular a Girona més enllà de l'àmbit docent. I això que no es va aficionar a aquest esport fins que ja feia de mestre a La Salle Condal, a Barcelona: «Jugàvem de tant en tant, amb la sotana i tot, però em va agradar molt i anava a veure molts partits de juvenils, amb dos germans més, pels barris de Barcelona; i alguna vegada ens colàvem fins i tot a les Corts».

La música també ha estat protagonista en l'activitat docent del germà Guillermo: «A Girona vam muntar un cor que cantava a missa, i assajàvem la part musical dels Pastorets. I a la Seu d'Urgell i Santa Coloma de Farners hi he muntat grups de flautes, Sons del Cadí i Sons de Farners». I és que després de 33 anys a Girona, l'any 1980 el germà Guillermo va tornar a la Seu d'Urgell, i s'hi va estar deu anys abans de ser traslladat a Santa Coloma de Farners, on faria classes de geografia, gramàtica i francès. Va ser en aquest centre on es jubilaria com a mestre, però hi continua vivint i fent tot allò que li demanen o que li deixen fer: «Continuo portant el grup de flautes, dono un cop de mà si falla algun professor, ajudo a l'hora d'entrada dels alumnes, toco l'orgue a la parròquia i al geriàtric... Però és clar, aquest any, amb la pandèmia, res de res. Som persones de risc i ens recomanen que tinguem molta cura».

«TOT PER FER CLASSE»

El germà Guillermo no pot evitar lamentar aquesta manca de contacte amb els alumnes: «Si em vaig fer germà i mestre va ser per poder fer classe, perquè l'origen de tot plegat va ser l'escola del meu avi; si no és per ell, hagués estat agricultor, com el meu pare». Apunta, en aquest sentit, que «només una vegada que vaig estar malalt una setmana vaig deixar de fer la meua classe diària, que era el que em va motivar cap a l'ensenyament primer i cap a l'ensenyament religiós després. I de fet La Salle continua mantenint aquells mateixos principis que a mi em van cridar, malgrat que el sistema educatiu hagi pogut canviar».

El germà Guillermo recorda que hi va haver un temps que a la Salle Girona hi havia un seu germà, Emilio, i un seu cosí, Miguel, que també hi feien classe. I que els germans de la Salle a Catalunya havien estat més de 300, i ara són un centenar. I que Santa Coloma és l'únic col·legi de Girona que conserva comunitat religiosa: «Som quatre germans que tenim les nostres habitacions i col·laborem en tot allò que podem, amb molta relació amb el claustre».

Es mostra satisfet sobretot de la bona relació que manté amb molts dels seus exalumnes i assegura amb convicció que «he fet plenament allò que volia fer, i he estat feliç fent-ho». No li molestava el malnom d'«El negre» que alguns li deien -«em feia riure, més aviat, i a més amb els anys em sembla que em vaig aclarint». I considera que va ser un professor exigent, però que sabia fer broma amb els alumnes: «No era dur, m'agradaven les coses ben fetes, rectes. I en tot cas, mai vaig cridar i tinc la immensa satisfacció de no haver posat mai la mà en cap alumne, en una època en la qual hi havia docents que sí que acostumaven a deixar-la anar».

El germà Guillermo fotografat dimecres al col·legi La Salle de Santa Coloma de Farners.

Un educador integral

El germà Guillermo va ser benvingut perquè era un home que esperonava els alumnes que portaven activitats comunitàries, culturals o esportives». El polític gironí Francesc Ferrer i Gironès (1935-2006) va escriure aquestes paraules en un article d'homenatge al germà Guillermo publicat a *Punt Diari* el gener de 1981, quan feia poc que el religiós havia deixat La Salle de Girona per anar a l'escola de la Seu d'Urgell. Ferrer assegurava haver estat un dels 40 nois d'entre 12 i 13 anys que van ser els primers alumnes de Guillermo quan va arribar a Girona, l'any 1947. «Recordo perfectament l'impacte que va causar la seva arribada al Col·legi», afegia.

També va ser alumne seu, a mitjans de la dècada de 1950, Josep Oliveras, que a més formaria part dels primers equips de futbol federats impulsats pel religiós i docent d'origen lleonès: «Gràcies a ell, molts de nosaltres vam poder començar a jugar a futbol, i hi vam poder jugar molts anys. A més, vam passar de jugar al pati del col·legi amb una pilota de drap, a poder competir en camps en condicions, amb equipacions i botes, i fins i tot a jugar al camp del Girona a Vista Alegre... Això en aquell temps era impensable». Oliveras també l'havia tingut com a professor i dividí la seva classe «a classe, era campechano; no era dels mestres més durs que hi havia, era força normal». De fet, Oliveras i altres exalumnes i exjugadors de La Salle han mantingut la relació amb ell: «De tant en tant hem anat a fer algun dinar, l'hem anat a veure a

Santa Coloma. Com que per l'edat que té està molt bé, podem anar amb ell per tot arreu».

El seu impuls del futbol federat de La Salle li ha valgut al germà Guillermo diversos reconeixements, entre els quals la Medalla de l'Esport de la Generalitat i l'homenatge de l'Agrupació de Futbolistes Veterans de Girona. També ha estat homenajat per antics companys de feina i antics alumnes, uns reconeixements que continuaran aquesta setmana amb algunes activitats que els seus organitzadors prefereixen no revelar de moment.

«EXEMPLE DE VIDA I VITALITAT»

L'actual directora de La Salle de Santa Coloma de Farners, Neus Martín, considera ben justificats aquests homenatges: «Jo personalment l'admiro com a exemple de vida i de vitalitat», assegura, i afegeix que «és impressionant que una persona de 100 anys tingui la capacitat i les ganes de fer coses que té ell, i em consta que està patint molt l'actual situació causada per la pandèmia, perquè ha vist limitada la seva activitat». En aquest sentit, Martín explica que «a mitjans d'agost sempre es posa a la nostra disposició per a tot allò que necessitem. I de fet porta el control dels alumnes que usen el menjador (aquest curs, per culpa del virus, per via telefònica), ens fa l'històric de l'escola, etc. Els nens són la seva vida i s'hi ha dedicat sempre...».

El director de La Salle Girona, Josep Maria Frigola, no ha treballat mai amb el germà Guillermo, però el coneix per la relació que el religiós manté amb el centre i tam-

bé perquè Frigola és de Santa Coloma i el seu fill i la seva filla sí que han estat alumnes seus allà: «Eren també membres de Sons de Farners i a través seu he pogut constatar aquest entusiasme que transmet el germà Guillermo, aquests valors que comunica per mitjà de la música». Frigola, que considera «admirable» l'energia de Guillermo, troba que representa «la figura ideal del germà de la Salle: s'estima els nans i veus que els alumnes se l'estimen, i això no és fàcil d'aconseguir». Frigola atribueix aquest bon record que deixa el germà Guillermo en els seus exalumnes a «la seva dedicació plena, no només en hores de classe, sinó en tot allò que es fa a fora. És un educador com a figura integral, que fa classe però també acompanya a fora, amb activitats extraescolars, esport, música, excursions... I quan trobes algú que l'ha tingut, l'aprecien i en tenen un gran record, senyal que és una persona que s'ha dedicat a educar la gent, a acompanyar-la i fer-li costat en el procés acadèmic i de creixement i formació de la persona».

Joaquim Mataró, exdirector de La Salle Girona, coneix bé el germà Guillermo, tot i no haver-hi treballat mai, i el defineix com «una persona peculiar amb qui mantinc una relació cordial. Es va avançar en moltes coses a la seva època, i encara ara en alguns temes i descol·loca per agosarat». Per a Mataró, Guillermo «és un apassionat de la Salle i té el convenciment que l'esport és una eina educativa fonamental. I dona unes explicacions tant encertades sobre el valor formatiu de l'esport que hi ha gent de 25 anys que no ho tenen tan clar».